

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 43. ANULU XIV.

Sabiiu, in 2/14 Iunie 1866.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana : joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

In Nrulu 138 alu diurnalulu oficiosu din Vienn'a aflamu, ca Sinodulu archierescu tinutu in Sabiiu au asternutu Majestatei Sele urmatoarea Adresa de loialitate :

Majestatea Vostra c. r. Apostolica!

Prea gratiose Imperate si Rege!

Cu umilitia Subsemnatii, adunati in unu Sinodu archierescu spre pertractarea afacerilor bisericesci, scolare si fundatiunale, si tinu de cea mai imperiosa detorintia de Supusi, a-si descoperi si cu acesta ocaziune Majestatiei Voastre c. r. Apostolice, in celu mai adencu devotamentu, fatia cu impregiurările cele din ce in ce mai amenintatoare, loialitatea lor, neclatia credintia si vointia lor cea gal'a spre ori ce sacrificiu pentru interesele Majestatiei Voastre.

Prea umilitu Subsemnatii nu voru inceta a inaltia la ceriu pentru Majestatea Vostra cele mai caldorse rugacioni si nu voru inceta a ruga pre atotputerniculu Parinte cerescu a-si reversa binecaventarea sea preste Principele loru celu preaiubitu, pentrucă sa inlature pericolu resboiului, conjurati de inimicu contra scumpel patrii cu o pasiune fara de esemplu.

Aceiasi nu voru intardia Majestatea Vostra! a-si da tota silintia de a lucra intr'acolo, ca credinciosii concrediuti archipastoririi lor, cari de altmintea si pana acum, totdeun'a au doveditu nevatematu credintia lor catra prea inaltulu Tronu alu Majestatiei Voastre, si acum, in fatia posibilor eveneminte viforose, ce aru pute sa se ivesca, sa fia gat'a cu averea si sangele lor pentru Marinimosulu lor Imperatu.

Majestatea Vostra! noi ne permitem rugarea, sa Ve indurati preagratiosu a primi descoperirea acest'a a simtiemintelor nostre celoru mai sincere, de care suntemu petrunti.

Cari remanem in cea mai adenca devotiune

Sabiiu 2 Iunie 1866

Ai Majestatiei Voastre c. r. Apostolice prea umiliti supusi si servi:

Andreiu Bar. de Siaguna m. p.

Archiepiscopu si Mitropolitu alu Romaniloru gr. or. in Ungaria si Transilvania.

Procopiu Ivacicoviciu m. p.

Episcopulu Aradului

Ioann Popasu m. p.

Episcopulu Caransebesiului.

Sabiiu 1 Iunie. Precum amu apromisu in numerulu precedente alu „Telegrafulu Romanu“, asiã eata impartasimu unele momente din cuventarea, ce Escelenti'a Sea Par. Mitropolitu alu nostru Andreiu au tinutu la deschiderea Siedintiloru Sinodulu archierescu din anulu acest'a, si adeca, dupa ce Escelenti'a Sea au amintitu motivulu si scopulu celoru trei Sinode archieresci, care in decurgerea anulu trecut s'au tinutu la Mitropoli'a nostra greoresaritena in Sabiiu, au espusu incidentele presentulu Sinodu, ca adeca cu scumpetate sa se observeze din partea Archiereiloru cele demandate in Canone, care prescriu tinerea Sinodeloru archieresci in totu anulu spre acelu scopu, ca nici Mitropolitulu sa nu faca fara judecat'a Episcopiloru nimic'a in obiecte mai momentose, dar nici Episcopii sa nu tracteze unilateralu fara judecat'a Mitropolitulu nici unu obiectu mai insemnatu in Eparchiele sale. Dupa acestea Escelenti'a Sea au documentatu scientificu, ca tinerea Sinodeloru anual archieresci este o urmare naturale a caracterulu Bisericei nostre, carea este un'a santa, sobornicesca — de a tota lumea — si apostolica. Un'a este Biserica, caci Christosu Capulu ei este unulu; asiã si carm'a ei trebuie sa fia un'a. Santa este Biserica, caci Christosu este santu, si s'au datu pentru dens'a, ca sa o santiasca, si sa fia santa si fara prihana; asiã dara si carm'a ei are sa fia santa, ceea ce va fi, deca Archiereii voru urma porunciloru lui Christosu, carele adunandu-se ei, va fi in mijloculu lor, ca in mijloculu acelor, cari s'au adunatu in numele lui. Sobornicesca, va sa dica: de a tota lumea este Biserica, caci este latita in tota lumea; acesta impregiurare factica trage dupa sine acea consecuintia naturale, ca de-si Biserica este latita in tota lumea, totusi ea este un'a, si carm'a ei trebuie sa fia un'a, ceea ce va fi atunci, candu partile ei constitutive voru avea o legatura si organismu, care sa corespundia unitatei capulu ei, si uniformitatii

ei in conducerea, administrarea si regularea afacerilor sale singurate; acest'a se pote ajunge numai in Sobore, adeca in adunari. — Sinode —; prin urmare afacerile bisericesci si ale altoru obiecte bisericesci au a se face dupa principiulu sinodalitatii; acestu principiu are prototipulu seu in cuvintele Mantuitorulu, prin care I. invetiase, cum trebuie sa se tractedie fratele celu peccatosu, si adeca mai nainte in osebu, si apoi inaintea mai multoru; II. in cuvintele lui Christosu, cu care au apromisu Apostoloru: ca unde voru fi adunati doi seu trei in numele lui, acolo va fi si elu in mijloculu lor. — Principiulu Sinodalitatii are prototipulu seu si in faptele Apostoloru, cari functiuna dupa modulu lui Christosu, ceea ce se vede de acolo: ca nu unulu dintre ei, ci mai multi Apostoli si o multime de credinciosi s'au adunatu spre a decide: ca are paganulu a se taiã imprejuru inaintea de botezu seu nu? nu ei singuri, ci cu mai multi invatiacei si credinciosi au alesu pe Mati'a in locul vendiatorulu Iuda; nu ei singuri, ci cu multimea invatiaceiloru au alesu pe cei siepte Diaconi pentru slujba meselor; — prototipulu principiulu Sinodalitatii in Biserica nostra se deduce preafresce si din scrierile si Canonele Santiloru Parinti, cari au statu dela inceputu in fruntea trebiloru Bisericei lui Christosu.

Si asiã Archiereii urmandu principiulu sinodalitatii, recunoscu in fapte, ca Biserica lui Christosu este sobornicesca, adeca de a tota lumea, ear afacerile lor mai insemnate le sevarsiescu dupa principiulu Sinodalitatii, precum acest'a prescriu invatiaturile lui Christosu, faptele Apostoloru, si Canonele Santiloru Parinti. — Mai departe, deca Biserica este apostolica, si sub Apostoliceitatea Bisericei suntemu datori a tine cu taria invatiaturile si traditiunile Apostoloru, si a ne departa in lucruri bisericesci de acelu feliu de invatiaturi si dascalii, cari sunt contrarii Apostoloru, si invatiaturiloru lor; atunci vedindu noi pe Apostoli, ca afacerile lor le sevarsia dupa principiulu sinodalitatii, avemu indatorire a conduce, a administra si a regula si afacerile nostre. Si asiã din tote acestea urmeza, ca Archiereii suntu datori a se consulta la olalta in obiecte momentose; inca si fiecare parte constitutiva bisericesca, precum suntu: parochiele, protopopiatele, Eparchiele si Mitropoliile, — este datore sa tracteze afacerile sale in Sinode. Si ca sa putemu ajunge la astfelu de stare canonica si normale, de care si pan' acum ne-amu bucuratu, dar nu in modru canonicu, Sinodulu mitropolitanu din anulu trecut au petitionatu la Majestatea Sea pentru celebrarea unui congressu mitropolitanu, unde cu intrevenirea reprezentantiloru clerulu si ai crestiniloru sa se stabileze unu Regulamentu potrivitu asiediamintelor canonice pentru conducerea, administrarea si regularea trebiloru bisericesci, scolari si fundatiunali. Petitiunea acest'a sinodale cu bunasema s'aru fi fostu incuviintiatu pan' acum, de n'aru fi patri'a amenintata decatra unii inimici estrani.

Dupa aceste trecu Cuventatoriulu la obiectiunea acelor, cari vreau sa vadia in principiulu Sinodalitatii vatamarea independintiei Mitropolitulu si a Episcopiloru, in chiamarea lor. Cuventatoriulu caracteriza o astfelu de obiectiune de un'a confusia a conceptulu despre organismulu Bisericei nostre, si despre pusetiunea unui Mitropolitu si a Episcopiloru sufragani, si refrange obiectiunea cu cuvintele Apostolulu Pavelu, carele invatia pe Corinteni asiã: „ca trupulu omenescu nu este unu madulariu, ci mai multe; ca de aru dice piciorulu, ca nu suntu mana, si nu suntu din trupu, au dora pentru aceea nu este din trupu? si de aru dice urechi'a: ca nu suntu ochiu, si nu suntu din trupu, au dora pentru aceea nu este din trupu? caci de aru fi totu trupulu ochiu, unde aru fi audiulu? si de aru fi totu trupulu audiulu, unde aru fi mirosulu? Insa Dumnedieu au pusu madularile asiã, precum au vrutu, ca, de aru fi tote o madulare, unde aru fi trupulu? ear acum cu adevratu suntu multe madulari, in sa unu trupu, si ochifulu nu pote dice manei, n'amu lipsa de tine; seu capulu picioriloru, n'amu lipsa de voi, ca sa nu fia desbinare in trupu, ci sa se grijeasca madularile intre sine un'a de alt'a; si incheie Apostolulu invetiatur'a sa catra Corinteni dicendu: Ear voi sunteti trupulu lui Christosu, si madulari fia-care dupa partea sea.

Cuventatoriulu Mitropolitu pe bas'a acestei invetiaturi apostolesci argumenteza asiã: independintia Mitropolitulu si a Episcopiloru nici decum nu se vatama prin observarea principiulu Sino-

abilității în afacerile lor mai momentose, căci precum Mitropolitul nu poate să dea: ca n'are lipsa de Episcopi, pentru că când aru dice un'a că acest'a, atunci s'aru rupe de cătra madulările sale naturali, cu care formăza în organismul Bisericii, va să dea: în trupul lui Christos, o parte constitutivă, și aru transgredé cu volnicia și nepasare îndatorirea sa de a tiné în totu anul cu Episcopii sufragani Sinodu, și de a se consultá cu Episcopii, că fără judecat'a loru nimic sa nu faca mai momentos; întocm'a nu potu dice nici Episcopii, ca n'au lipsa de Mitropolit, căci când aru dice un'a că acest'a, atunci s'aru rupe de cătra madulariul lor cardinalu, care în Canóne se numesce „Celu dintâiu“ și „Capulu Episcopilor“, și aru vatemá Canónele, care le demanda lor, ca în totu anul sa se infatisieze la Sinodulu conchiemandu prin Mitropolitu, și sa nu faca nimic'a mai însemnatu fără judecat'a „Celui dintâiu“ adeca a Mitropolitului.

— Apoi arata Cuventatoriulu, ca Antisnodalii cu seau fără voia înaintéza în Biserica volnicia și absolutismu în favórea Arhierilor; de aceea le eschiamá lor cu cuvintele Mantuitoriului: „Vai voue cárturarilor și fariseilor fatiarnici! ca Ve asemenati mormintelor celor spoite, care din afara se arata frumóse, eara dinlăuntru sunt pline de ósele mortiloru, și de tóta necurati'a.“

Evenimente politice.

Sabiu 1 Iunie.

„W. Ztg.“ publica unu raportu alu ministrului de finantie conte Larisch cátra Majestatea Sa despre starea finantiala a imperiului. Conte Larisch are în urm'a acestui raportu, acelu mare merit, ca nu ascunde starea cea rea finantiala, ci din contra au datu de golu tóta economi'a cea darapanatóre de mai înainte. Cu alta ocaziune vomu referá mai pre largu și noi în obiectulu acest'a.

La diet'a din Pest'a, se lucra în comitete. Celu pentru instituttele publice au computatu într'acele institute publice de tié- ra și teatrulu ungurescu din Clusiu.

Incátu privesce cestiunea nationalitátiloru dice unu cor. dela Zkft: Majoritatea subcomitetului dela comisiunea casei reprezentantiloru s'a reintorsu la proiectulu bar. Eötvös din 1861, ceea ce au facutu sensatiune în cercurile deputatiloru atátu slavi câtu și romani. Precum e eunoscutu acelu proiectu vré sa deslege cestiunea nationalitátiloru numai pe bazele libertátiei personale și de asociatiuni, adeca elu néga mai departe popórelor slave și romane dreptulu de a se constitui politicesce. Convingerea, ca dela majoritatea dietei din Pest'a nu e de asteptatu nimic'a în privinti'a nationalitátiloru, se dice în acea corespondintiá, devine totu mai generala.

Contr'a acelor sciri respandite, dupa cari diet'a la erumperea resboiului aru avé a se inchide, raspunde „Magyar Világ“: „Resboiulu nu e motivu, ca diet'a sa nu si continue lucrările sele. Tocm'a resboiulu, afacerea acést'a eminentu comuna, póte înaintá tare oper'a impacárei, déca natiunea (tiér'a) poseda adeverat'a cunoscintiá despre necesitatea și lipsele de o legatura a statului. Déca diet'a aduna acum materialu solidu pentru o formatiune definitiva constitutională, atunci Austri'a va trece din luptele de fatia cu atátu mai iute și mai siguru la o viétiá puternică și fructifera.“

Deputatiunile regnicolare sunt active dar cu puțin sporu. Ni e cunoscutu ca croatii erau la rendu sa raspunda. Ca voru raspunde séu ca se voru duce acasa sa-si încunoscintieze diet'a loru despre actiunea și celelalte ale loru, — erá certa între faimele respandite. Astadi cetimu o depesia datata din Pest'a dela 9 Iunie în carea ni se spune, ca partea croata din delegatiune e gata cu elaboratulu și ca în 10 și urmatórele se va tiné seditia generala. — Cestiunea teritoriala va fi aceea, care va face pedecile cele neînvingibile. —

În politic'a din afara credeamu, ca dupa esperinti'a ce o facemu, va mai trece póte multu pâna cându va sa audimu scirea cea înfioratóre ca au cursu sánge. Intrarea Prusieniloru în Holstein erá privita de cea mai mare parte de casus belli, va să dea de motivu de a puté slobozi tunurile ori acolo în Holstein, ori de alta parte undeva. Diplomati'a însa a aflatu altu mijlocu, ea dicea acum ca déca un'a baremu din puterile cele dóue, Austri'a și Prussi'a, nu s'aru tiné de federatiune, atunci lucrulu aru fi simplu, asiá însa lucrulu are sa se înainteze inea la cea din urma instantia, la federatiune, unde sa sa judece adeca, déca sa se bata ceste dóue puteri séu nu. Acum cetimu ca federatiunea în puterea unui articulu au facutu propunere de a se mobilisá totu contingentulu federatiunale spre a se opune pasiloru antifederatiunali ai Prusiei. La tóte aceste adi ne insciintiá o depesia din Vienn'a ca „legaturile diplomatice între Austri'a și Prussia sunt întrerupte și ca contele Caroli, tramisulu austriaculu curtea din Berlinu, este chiamatu de acolo. Se astepta în tempulu celu mai de aprópe inea și alte manifestatiuni din partea Austriei, cari testéza despre decisiunea Austriei în cestiunea ducatoru Schleswig-Holstein.“

Ce e dreptu din partea Austriei s'a facutu și pâna acum multu

spre încungiurarea conflictului și inea chiaru și retragerea despre care amu semnalatu și noi în nrulu trecut, póte fi privita le asiá ce-va.

Din Berlinu se scrie ca în unu consiliu de ministri resboiulu e decisu. — Despre rege se spune ca în o cuventare ce o tinú oficieriloru de garda la plecarea le dice: Prussi'a merge acum ori cátra unu venitoriu gloriosu, ori cátra unu esítu necalculabilu, spre- réza o veselá revedere. Déca însa prevedinti'a altufeliu aru fi decisu, atunci cei ce se despartu (regele și ofierii) nu se voru mai revedé nici odata. —

Scirile despre purtarea Rusiei inea sunt contradicatóre. Unele în- tárescu aliant'i'a Austriei cu Rusi'a, altele, déca si nu demintu ace- ste sciri, totusi dícu ca aceste sciri aru fi prea tempurii. Dóue sciri vomu înregistrá despre Rusi'a și adeca aceea în care se spune ca Prin- de Hohenzollern aru fi cerutu svatulu imperatului rusescu: sa priméscă coron'a Romaniei séu nu. Si se dice acolo, ca imperatulu Rusi- loru s'aru fi esprimitu, ca lui nu-i vine bine se vadia o Romania suverana lângă sine; cu tóte aceste elu mai bucuros va vedé pe tronulu Romaniei pre unu Hohenzollern decâtu pre unu principe fran- cesu ori chiaru italianu. Alt'a e o depesia telegrafica din Carls- bad dela 9 Iunie, în carea se dice ca Rusi'a staruesce, cá Prin- pele Carolu sa se casatoréscă cu princess'a de Leuchtenberg. Mai adangemu scirea din Varsiov'i'a, dupa carea se dice ca consiliulu de statu polonu are sa încete de a functioná și firm'a băncei po- lone are sa se schimbe în comptoriu de banca. În urm'a acestei mesuri biletele de banca polone au sa ese din cursu și sa remana numai rusesci. —

Din Parisu se telegraféza în 8 Iunie, ca „la France“ scrie: Ducele de Gramont au făcutu cea din urma încercare de împaciuire. Conte de Mensdorff inse tine strinsu de motivele desfasiurate în respunsulu datu în urm'a invitárei la conferintiá. Depesiile despre rezultatulu silintielor date pentru efeptuirea împaciurei se astepta máne (în 9 Iunie). Mai departe se adauge în aceeași depesia, ca principele Napoleonu a avutu o întrevorbire cu Imperatulu Na- poleonu. — O alta depesia spune ca acelasiu diariu deminte scirea, ca si din partea Franciei se facu pregátiri militare. — Caracteristic'a este pentru situatiune urmatórea depesia din Parisu dela 8 Iunie: Constitutionel dice: „Situatiunea Franciei nu s'a schimbatu prin evenimentele din urma. Nisuintiele pacifice sunt fără de efectu, de-si nu au erumpu inea resboiulu. Franci'a va stá cá si mai înainte afara de cerculu certei; ea nu are nici unu obliga- mentu, ea si pastréza libertate deplina fatia cu actiunea!“

„Erumpa ori nu erumpa resboiulu, ea nu va întârdí, cându i se va dá ocaziunea, a-si pune de nou în lucrare influenti'a sea pen- tru pace. Sub alte împregiurári, Franci'a numai atunci va luá parte activa la evenimentele, cându se va vedé obligata la acést'a de im- periósele împregiurári, pentru cá sa-si apere onórea și interesele ei nationale.“ La acést'a adauge redactiunea „Presse“i din Vienn'a: ca acést'a dechiarare este fórté oraculósa.

Din Londón se telegraféza (dela 8 Iunie) ca în cas'a de josu (a deputatiloru) la o interpelatiune raspunde secretariulu de statu Layard: ca regimulu (englezu) nu are nici o scire despre trecerea Turciloru în Romani'a. — „Times“ vorbindu despre con- flictulu între Austri'a și Prussi'a încuviintéza ca Austri'a nu se supune la nerusinatele pretensiuni ale contrariloru ei și dice, ca are dreptu Austri'a cându intra în actiune dimpreuna cu federatiunea, pentru scopuri cari se tinu de federatiune și ca Prussi'a toc'm'a asiá trebuie sa se supuna decretelor federatiunei, cá si óre cându Dani'a. —

Din Itali'e sunt de astadata scirile mai rari. Se spune, ca Garibaldi au parasitu insul'a Caprer'a, dara în privinti'a activitátei sele celei mai curende scirile se deosebescu un'a de alt'a. — În cer- curile militare se astepta începerea resboiului câtu mai ingraba. — În legatura cu aceste și cele de mai susu ni se asigura în díua- rie, ca armat'a austriaca este asiá de pregatita, încátu cu sánge re- ce astepta înfruntarea inamiciloru ei. —

Din Turci'a cetimu ca Omer Pasi'a au plecatu la armat'a dela Dunare. Mai departe despre, asiediarea de trupe în fati'a Muntenegrului și altor puncte însemnate.

Scirile din Romani'a aduse de díuarie sunt diferitóre de totu, asiá încátu numai cu bagare de séma trebuie luate. În dílele din urma se alarmase díuaristic'a cu scirea, ca turcii au intratu la Giurgiu în Romani'a. Díuarele de acolo ne vinu câte ne vinu și cându ne vinu si tárdiu si fórté nereglatu. Totusi pentru orientare de- spre starea lucruriloru dámu mai la vale dupa „Romanulu“ unele date, din care déca se si vede ca faim'a despre intrarea turciloru nu se adeveresce, ni se spune ca situatiunea si acolo e se- riósa și ingrigitóre. —

Reproducemu din díuariulu oficialu „Wiener Ztg.“: „Iubite de Majláh! Cu parere de reu amu inticiesu, ca sece'ta si dege- rarea într'o parte mare a regatului Meu Ungari'a au nimicitu pro- spectulu de secerisú manosu.“

Cunoscinti'a întemplárei acestei'a m'a petrunsu cu atátu mai tare, cu câtu aceea parte a regatului meu care priur'unu síru de

ani rei, era mai vertosu prin sece'ta din 1862 a fostu adencu lo-
vita, de nou se vede a fi espusa la o stare lipsita.

„Deci afiu de bine a ordoná, ca, sub presidiulu si conduce-
rea tavernicului meu, neintardiata sa se forme o comisiune, ce
dupa judecare precisa a tuturor relatiunilor ponderose va ave sa
se constatuésca despre modulu si form'a, despre mijlocele de aju-
toriu folositoriu precum si despre procurarea si folosirea lor.

„Contezu la aceea, ca intrevenirea regimului meu in tíera, si
mai vertosu la staturile si reprezentantii adunati la dieta, va afla
spriginire.

„Asceptandu rezultatulu doritu, asceptu totodata, ca Dia cátu
mai urginte mi vei asterne propunerile respective.“

Vienn'a 6 Iunie 1866.

Franciscu Iosifu m. p.

Totu in acestu intielesu si sub acelasi datu s'a induratu Meje-
statea Sea a emite unu autografu si cátra min. Belcredi, deman-
dandu-i, cá sa mijlocésca unu referatu despre starea semenaturii-
loru, care apoi in contielegere cu min. de comerciu si economia
natiunala va ave a-lu asterne Majestátiei Sale.

„Wiener Ztg.“ dela 3 Iunie publica :

I o ordinatione imperatésca din 28 Maiu, valida pentru re-
gatulu lombardo-venetianu, litoralu dimpreuna cu Istria, Goritia,
Gradisca, Tirolulu de média di si regatulu Dalmatiei, prin carea
pentru lucrurile acestea se suspende activitatea celor doue legi
din 27 Octomvre 1862 nr. 87 si 88 a foiei imperiale de legi, pri-
vitore la scutulu libertátiei personale si alu dreptulu domiciliariu
pána la o alta dispozițiune legala ;

II. o ordinatione imperiala din 30 Maiu prin carea se impu-
ternicesce comandantele armatei imp. de nordu, dupa cerinti'a dic-
tata de impregiurári a luá mesuri in fortaretiile de sub comand'a
sea si in tinuturile acelor'a si a le estinde la casu de lipsa si
pentru alte cercuri, si adeca :

1) a suspendo activitatea ambeloru legi dela 27 Octobre
1862 Nr. 87 si 88 a f. imp. de l. privitore la scutulu libertátiei
personale si dreptulu domiciliariu ;

2) a statori si pentru persóne din statulu civilu procedur'a
penala a judecatoriilor militare si adeca dupa norm'a legii pe-
nale militare dela 15 Ianuariu 1855 la casu candu cine-va s'aru
face vinovatu de crimele prevediute in legea penala generala dela
27 Maiu 1852 cuprinse in § 58 pána 89, 92, 98 pána la 100,
166 pána la 169, 190 pána la 196 si 220 pána la 222, aseme-
nea candu cine-va se face vinovatu de inlesnirea (§§ 211 pána 219)
la un'a din aceste crime, precum si pentru faptele penibile nor-
mate prin §§ 279 pána 299, 300, 302, 305, 308, 312 pána
314 si 326 pána 328. In fine

3) a introduce si dreptulu statariu militariu contra crimeloru
enumerate in alinea a dua'a.

Punerea in lucrare a acestoru mesuri trebuie sa se faca cunos-
cute respectiviloru de comandantele superioru alu armatei de nordu
seu de vre-unulu din subcomandantii anume imputerniciti de acel'a,
publicandu-se totudeun'a deosebitu si anumindu cu acuratetia cer-
culu unde au de a se aplicá aceste mesuri.

Déca la o persóna civila pre lánga vre un'a din crimele de
mai susu se adaugu si alte crime seu transgressiuni, judecata mi-
litaria are a-si estinde activitatea sea si asup'r'a acestor'a. Cu tóte
acestea penalitatea e de a se mesurá in casurile ceste din urma
dupa legile penale privitore la persóne civile.

Judecatoriile militare potu dictá penalitati corporale (trupesci)
numai încátu iarta legile penale pentru civili.

Dela diet'a din Pest'a.

Ca unu nou adausu la cele publicate despre siedi'ti'a dietala
ungurésca dela 2 Iunie mai publicámu dupa „Concordia“ si urmatórele:

Subcomisiunea esmisa in caus'a ordinárei obiecteloru, pro-
punendu a se alege mai multe despartimente asternú in asta sie-
dinti'a (in 2 Iunie) unu programu, care statorésce ordinea obiec-
teloru ce au a se impárti intre diferitele subcomisiuni. Esinti-
t'i'a acelui programu o resumemu in urmatórele :

„Intre afacerile despartimentulu I. s'aru tiné : partea mate-
riale a dreptulu civilu, carea pretinde dispozițiunile permaninti
ale legislatiunei, precum suntu :

a) dreptulu privatu civilu luat in intielesu strinsu, in a cá-
rui cercu se tine dreptulu de asociare, legea de impamentenire,
de imigratiune si emigratiune ; b) sistem'a cártiloru funduarie ; c)
legea de concursu.

De agendele despartimentulu II. sa se tina : a) deslegarea
cestiuniloru de dreptu, ce mai sustau inca din institutiunile aviti-
ce ; b) regularea definitiva a cauzeloru urbariali si possessuarie ;
c) regularea cauzeloru feudali si a servitutiloru ; d) regularea
regalieloru si e) a drepturiloru si detorintieloru patronateloru :

De despartimentulu III. se tinu :

a) dreptulu de páduritu ; b) dreptulu de venatu ; c) drep-
tulu de pescuitu, de udatu, de comerciu si de edificatu ; d) po-
litra de câmpu.

Despartimentulu alu IV. aru ave sa faca unu proiectu des-
pre partea formale a dreptulu privatu si anume :

a) despre organizarea judetiului de pace ; b) despre regula-
rea locuriloru credibile si a advocatiloru ; c) despre organizarea
judetiiloru civili ; d) despre manipularea judetiiloru ; e) despre
dreptulu de pedepsitu relative la judetie ; f) despre ordinea pro-
ceducei civili ; g) despre manipularea cauzeloru ne procesuali ; h)
despre competinti'a judecatorésca.

Despartimentulu V. aru ave a luá asupra-si obiectele legis-
latiunei penale, cu privire la elaboratulu dietei din 1843, si apoi
sa faca unu proiectu de lege :

a) despre partea materiale si formale a dreptulu pena-
le ; b) despre sistem'a inchisoriloru.

Despartimentulu alu VI. are a face proiectu de lege :

a) despre dreptulu cambiale ; b) despre indreptárire, modi-
ficatiunile si intregirile de lipsa in privinti'a legiloru comerciali ;
c) despre relatiunile liferatului de marfe ; d) despre pádirea es-
traordinaria a societátiloru ajutato're, a instituteloru de creditu si
a altoru asociári de scopu filantropicu.

Despartimentulu alu VII. aru ave a elaborá o sistema, despre
dreptulu montanisticu (baitu) atátu materiale cátu si formale.

In fine despartimentulu alu VIII. aru ave a se ocupá cu le-
gislatiunea ce se referesce la interesele literaturei, si a face pro-
iectu de lege :

a) despre organizarea definitiva a pressei ; b) despre apera-
rea dreptulu propriu pe terimulu literaturei si alu artei.

Dupa aceste comisiunea cere, sa decida cas'a :

1) Ca despartimentele in lucrárilu lor sa iee de punctu de
manecare sistemulu ministeriale respundietoriu, ce e basatu pe le-
gile tíerei.

2) Ca desemnandu-si barbatii de specialitate, pe cari aru do-
rí a-i chiamá la consultárilu lor si cari voru primi diurne de
cáte 5 fl., sa le comunice numele cu presidele.

3) Cá fia-cre despartimentu sa-si aléga din sinulu seu pre-
siedinte si referinte.

4) Cá cestiunile dela cari depinde staverirea in principiu a
mai multoru obiecte legislative, sa se astérna presidelui comissi-
unei codificatiunali, pentru ca, — spre dsoutarea acestoru cestiuni,
— sa se póta aduná intrég'a comisiune, si in casu de lipsa sa pó-
ta dispune a se tiné óresi-care conferinti'a mista cu celelalte co-
misiuni. Acestu programu se primi unanimu si se decise, ca in
9 a l. c. sa se desbata.

Comisiunea dietale esmisa in caus'a economiei natiunali
aleso o subcomisiune in persónele urmatoriloru : Pres. M. Lónyay,
referinte Iuliu Kautz ; membri : Em. Fest, Ern. Hollán, c. Lupu
Bethlen, Aug. Trefort, Lad. Kovaács, Paulu Nyáry, Colomanu Ghy-
czy, Gabriele Kemény, Gabriele Lónyay. Asemene se alesera
membri si pentru subcomisiunea pentru cultu si invetiamentulu pu-
blicu ; de membri acelei'a se alesera Lad. Bezerédi, Iuliu Kautz,
Svetozaru Milutinovics, Iosifu Sárközy, Em. Szabó, Colomanu Ti-
sza, Ed. Zsedényi.

Publicare.

In urm'a determinatiunei siedi'tiei directiunei Asociatiunei ro-
máne de Aradu pentru cultur'a poporului, tinuta in 21 Maiu 2 lu-
niu nr. pr. 177 cu aceste e adusu la cunoscinti'a publica cumca :
Adunarea generala a aceleiasi Asociatiune va fi tinuta la Aradulu
vechiu in 20 Iunie (2 Iuliu c. n.) si díele urmatóre ; la care ser-
bare natiunale, din partea Directiunei suntu chiamati cu onóra cu-
venita toti cáror'a li jace la anima promovarea culturei poporului
románu.

Semnatu in Aradu 21 Maiu (2 Iunie) c. n. 1866.

Directiunea Asociatiunei natiunale pentru cultur'a poporului
románu.

Ioanne Barcianu, Dionisiu Pascuti,
pres. direct. subst. notariu direct.

Fagarasiu 28 Maiu. (Alegerea pentru dieta). Din o
impártásire ce ne veni la mána impartásimu cu privire la
alegerea si respective realegerea de deputati pentru diet'a din Pe-
st'a in districtulu Fagarasului urmatórele :

„Vineri si sambata in 20 si 21 Maiu s'a continuatu si finitu a-
legerea in Sierca'i'a, unde au esitu Dl. Mateiu Popu Gri'de'antu
cu 428 voturi in contr'a la 86 voturi prevaricate. Dupa acést'a,
joi, vineri si sambata in 26, 27 si 28 Maiu, s'a urmatu realege-
rea in cerculu inferioru Liss'a (dupa comu amintitu in nralu
trecutu, in urm'a resignárei dlui Colon. si comand. de fortareti'a
D. bar. Davidu Ursu de Margin'a, Red.) unde cu resultatu imbucura-
toriu au esitu Il. Sea dlu Cap. supremu Ioann Cav. de Pascariu
alesu cu unanimitate, adeca cu 511 voturi cá sa nu mai pomenimu
de unu votu rétácutu. — Alegerea aicea au decursu in ordinea cea
mai buna.

Indata dupa alegere fu inviatu Ilustr. Sea, carele si veni si se
presentá alegatoriloru sei. Bucuri'a si entusiasmulu erá generala.
Multiamirea se putca ceti pe fetiele tuturoru.“

Principatele române unite.

București 26 Florariu (7 Cirisieriu).

Astăzi o parte a ostirei de garnisone prin capitala București a pornit spre a se asedia în cantonamentu pe lini'a Argesii. (între București și Giurgiu R.) Trupele pornite astăzi se compun de regimentulu alu 7lea de infanteria, venatori, o parte din artileria, câte-va companii de granicieri, și unu numeru otre care lancieri. Mari'a sea a inspectatu la bariera Sierbanu-Voda ostirile, și a fostu primitu cu celu mai mare entusiasm. — Poporu, armata, erau miscati de unu simtimentu barbatescu, de o cugetare romanésca. Si candu strigarea „Traiesca Romani'a" sa redica din rendurile ostirei și ale multimei adunate, simtija in vibrarea puternica a vocei lor, otărireu unei natiuni ce voiesce a trăi, ce nu va mai permite nimenui se calce pamentulu seu fãra a întempinã o resistentia de mörte, fãra a trece peste cadavrele a mii de români.

Mãne alta parte a armatei va parãsi capitala pentru aceeasi destinatiune.

Romani'a amu spus'o și o repetim, și d. ministru de finantie a declarat'o astăzi in adunare, Romani'a nu va atacã pe nimeni, cãci ea nu voiesce a radica dificultãti cu nici un'a din puterile vecine și mai putinu inca cu Turci'a cu care avemu legãmintele strinse. Dar deca vre-unu nesocotitu aru trece fruntariile țierei, trebuie sa fimu gat'a a-lu primi cã o natiune libera, cã unu poporu ce se respectã. Armata Romaniei, ajutata de voluntari ce voru merge in ajutoriulu ei, — cãci totu romanulu trebuie sa alerge la chiamarea patriei, — își va face datori'a sea. Cetățienii și soldatii totii voru fi un'a, totii într'o cugetare, într'unu aventu, voru alergã la fruntarie spre a le aperã de ori ce calcare din afara, spre a scapã onórea și demnitatea țierei lor. Nu suntu și nu potu fi ómeni in Romani'a cari sa cugete altufelie, cãci acést'a aru fi o umilire, aru fi o tradare.

Candu apelulu patriei se va face, candu vocea ei va chiamã pe fiii sei in giurulu stindariulu seu, totii se voru adunã, totii voru dá și vieti'a lor și averea lor pentru mantuirea natiunale, cãci totii întielegu astăzi ca unu jocu mare se jóca, și cã popórele ce se voru aretã nemernice voru fi pentru totudeun'a sterse din cartea celor viue.

... In siedinti'a de astăzi a adunãrei, guvernulu a prezentatu unu proiectu de lege, a cãru importantia politica și financiara nu va scãpã nimenui. Elu a cerutu dela adunãre autorisarea de a emite bilete cu cursu obligatoriu pentru o suma de 12 milióne de franci, séu 32 milióne de lei. Aceste bilete suntu destinate a servi atãtu pentru cheltuielile taberilor de exercitiu, unde sa trãmite armata, cãtu și pentru a întempinã plãtiile cele mai urgente ale tesaurulu, care in urm'a administrãrei trecute este sciutu ca se afla in cea mai deplina secare și încãrcatu de datorie. D. I. Bratianu, ministru de finantie, a spusu într'unu cuventu pe care-lu publicãmu mai josu necesitãtile ce au silitu pe guvernulu a propune Camerei acéstã mesura. Din punctulu de vedere politicu, cuvintele dlui Bratianu suntu program'a guvernulu fatia cu impregiurãrile actuali. Din punctulu de vedere financiaru ele definescu bine scopurile proiectulu in cestiune.

Cercandu-se de mai multi deputati urgenti'a asupr'a acestei legi, adunarea s'a retrasu in sectiuni unite spre a desbate. La redeschiderea Siedintiei, urgenti'a s'a votatu mai in unanimitate. Asta séra Comitetulu se va ocupã cu cercetarea proiectulu, și mãne Vineri, credemu, va și veni cu raportulu seu inaintea adunãrei.

Ordinulu de di

cãtra gard'a natiunale. Cetățienii, Oficieri, su-oficieri și gardisti.

Armata romãna este chiamata din inaltu ordine a trece in tabara pe lini'a Argesiu. Paz'a Capitalei Romaniei remane in mânia gardei cetățienesci. Voue daru este incredintata linișcea, ordinea Bucureștilor, voue sarcin'a de a ținea locul armatei care merge unde onórea natiunala o chiama.

Cetățienii! Veniti la datori'a vóstra cu grãbire, cu nepregetare. Cugetati ca interesulu celu mai mare alu fia-cãru cetățianu este interesulu tuturor; și ca celu ce, in momente cã acele de fatia, nu vine la postulu seu nu merita numele de cetățianu, de romãnu.

Gardisti, care n'ati primitu inca pusci, ve invitã cã de îndata sa veniti a le primi dela comandanti companierilor respective.

Suntu sicuru ca nu me veti pune in positione a usã de articolulu 59 din lege, care prevede amenda și inchisóre.

Comandanti de compania! luati și împãrtiti armele la totii gardisti din compania ce comandati, pentru cã servitiulu pazei Capitalei sa nu sufere, și cã nu unii numai sa aiba greutatea datoriilor ce suntu ale tuturor.

Inspectore Generalu alu gardei cetățienesci din tota Romani'a.
Generalu Nicolae Golescu.

Varietãti.

† Parisu in Maiu. (Necrologu). Din o epistola privata aflãmu ca Dimitriu Tiatia, nascutu in Saliste in Transilvani'a au reposatu in zilele din urma a lunei lui Maiu st. n. la Parisu. Densulu a fostu invetiacele și apoi culegatoriu mai multu tempu in tipografi'a nõstra archidiecezana. De aicea s'a stramutatu pentru perfectiunarea sea in ramulu tipograficu, la București apoi la Pest'a și de aci la Vienn'a unde au petrecutu multu tempu fiindu ocupatu in tipografi'a c. r. a statului. Aci se purtã cu multa diligintia și desteritate asiã încãtu și atrase complacerea și stim'a sotiloru sei și iubirea superioriloru sei. Din Vienn'a, zelulu seu celu avé cãtra immultirea cunoscintelorु sele, lu conduse spre a întreprinde o calatoria la cetatea cea vestita a lumii, la Parisu, cu scopu de a petrece și acolo óresi care tempu, de a cunósce tipografiile și de acolo și dupa ce si va fi adausu la cunoscintele sele de ajunsu, sa se reintórca in patria, cã omu deplinu. Aci dupa cum aflãmu, au lucratu in o tipografi'a, traindu mai nomai pentru specialitatea sea, și ceea ce in impregiurãrile sele nu fu consultu, nu dedu de cunoscinti'a altoru romani aflatori acolo. Referitoriulu despre mörtea densulu, unu st. romanu din Romani'a spune, ca erã dejã greu bolnavu candu l'a aflãtu și pre lãnga aceea suferindu și de lips'a mijloceloru. Acelu adevratu frate, îndata s'a pusu sa faca totu ce se pöte spre imbunatatirea sortiei patimindulu, a facutu o colecta de 350 franci, cu scopu ca la consultarea mediculu sa se reintórca bolnavulu in țier'a sea natala, cãci dupa cum dicea mediculu, singurulu mijlocu de scapare erã aerulu, in care a crescutu și datinele cu care e deprinsu. Dara fũ prea târdiu și acestu consiliu și asiã fu asediatu in Hotel Dieu, unde se ingrigira, pre lãnga servitiulu ordinariu, și doi români stud. de medicina de densulu. Cu tóte aceste in 29 Maiu reposã! — S'e immormentatu cu observarea tuturoru celor prescise de biseric'a nõstra, in cimeteriulu Mont-parnasse. Acelu st. D. ne spune ca romãni de acolo voru a-i radica și o pãtra monumentalã.

Cu ocasiunea immormentãrei, ne spune acea trista insciintãre, ca camaradii rãposatulu deplãngeau in reposatulu pre celu mai bunu lucratoriu, fõrte iubitu și de patronii și camaradii sei.

In momentele cele din urma pomenea multu de Escelenti'a Sea Archiep. și Mitropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a, ca de celu dintãiu patronu alu seu și care l'a împãrtãșitu și dupa ce au esitu repos. de sub nemijlocitulu patronagi adese de generositatea Sea; asemenea pomenea și de alti binefacatori ai sei.

Noi ne implinim o jalnica detorintia, candu facemu acést'a cunoscutu publiculu nostru, pentruca reposatulu fũ uniculu pâna acum'a, care au trãitu cu atãta zelu pentru meseri'a sea și carele pre lãnga strimtõrea de mijloce, au petrunsa lumea asiã dicendu, cã sa adune cunoscintie prin care sa fia folositoriu in mijloculu natiunei sele. — De alta parte ne simțim detori a multiami fratiloru aflatori in Parisu de ingrigirea și de iubirea ce a aretatu cãtra acestu confrate alu nostru.

** Cass'a de pastrare din Sabiu. La adunare generala a reuniunei dela cas'a de pasrtare de aci din 6 Iuniu s'o decisu a se redica mesur'a procent. cu 1% asiã încãtu celu ce eloca (pune) bani in cass'a de pastrare primesce 5% și celu ce imprumutã din cass'a de pastrare, platesce 6%. Aceloru detorasi, cari au primitu bani imprumutu din acea cassa, pre lãnga indatorirea de a respunde 5%, li e concesu in terminu de 3 respective 6 luni, dupa cum adeca s'a pututu face o invoiãla, a plãti inca 5%; dupa trecerea acestu terminu insa suntu detori a plãti și ei 6% séu deca nu voru voi a plãti atatea procente, a reintórce capitalulu.

** Tergulu de țiera alu Brasiovulu. De aci se scrie (in 9 Iuniu) ca tergu de țiera cã in primaver'a din estu anu nu se mai pomenesce. Multi dintre cei ce dusesese marfa la tergu nu au vendutu nici sa-si scõta cheltuiãl'a ce a avutu, cu esirea resp. venirea la tergu. Cumperatorii au fostu forte rari, lips'a de bani nici odata nu a fostu asiã de simțita cã acum. Suirea agiululu la galbeni și argintu are influentia mare asupr'a pretiuriloru de lâna. De alta parte frica despre incarcaturele politice și frigulu, ce a vatematu bucate, pome și legumi tóte impedeã séu celu putinu contribue multu la impedearea unei miscãri mai vii in comerciu.

** Instructiunea in cultura grãdiniloru in Belgiu erã inca la 1842 in seminariele statului (écoles normales), studiu obligatu. Dela 1862 este prescisu acestu obiectu pentru tóte seminariele și cari se afla sub episcopi. Tinerii primescu acolo cunoscintie despre cultãra pomiloru, legumiloru; crescerea floriloru, educarea arboriloru de bãrcu și de lucru, precum și plãntarea de tufisiuri infrumusetãtore etc.

Burs'a de Vienn'a.

Din 1/13 Iuniu 1866.

Metalicele 5%	55 25	Actiile de creditu	123 10
Imprumutulu nat. 5%	59 75	Argintulu	138 50
Actiile de banca	655	Galbinulu	6 60